

IN MEMORIAM JÁRAINÉ KOMLÓDI MAGDA (1931–2012)

FEKETE GÁBOR

MTA Ökológiai Kutatóközpont Ökológiai és Botanikai Intézete; h6868fek@helka.iif.hu

Komlodi Magda 1931. február 23-án született, Battonyán. Gyermekkorában nem volt felhőtlen. Édesapja elhúzódo, súlyos betegsége miatt a család fenntartása, az ügyek irányítása jórészt a határozott, energikus, rendkívül józan édesanyjára hárult.

A Ranolder Tanítóképzőben végzett diák biológus tanárának köszönheti a növények iránti érdeklődését. 1949-ben vették fel a Pázmány Péter Tudományegyetem biológiai-kémia szakára. Kezdetben a kémia tudománya vonzotta. Mégis abban, hogy a biológia mellett döntött, meghatározó szerepe volt Andreánszky Gábor professzornak. A növényrendszertan és növényföldrajz tanárának előadásából csak úgy süttött az elkötelezettség, tárgyszeretet, talán jobban, mint más professzorokéból. Mint Magda azt bevallotta, Andreánszky nemcsak pályájának, de gondolkodásának is meghatározó egyénisége lett. Megmutatta a tudományos kutatásnak és a botanikának minden szépségét és hasznosságát, megtanította Őt a kutatómunka hétköznapi részleteire. Magdi így vall erről: *„Ha kutatása vagy expedíciói során valami érdekesre, szokatlanra, ismeretlenre bukkant, annak feltárására florisztikai, cönológiai, ökológiai érveket sorakoztatott fel, és a geográfia, geológia, klímatológia felhasználható ismérveivel körbetámogatta, mert csak akkor nyugodott meg, akkor hitt maga is az igazában, ha sok szál kötötte biztos csokorba az állítást. Andreánszky egész élete, tanári és kutatói pályafutása a szakmai, emberi tisztesség példája volt”*. Később Soó Rezső professzor kétségtelenül nagykaliberű személyisége is hatással volt Rá, mint ahogyan mindnyájunkra is. De akkorra már csaknem kiformalódott egyénisége. Már az egyetemi éveken szaktekintéllyé vált. Tudása csillogott a közösségben, akár Andreánszky Növényismeret kollégiumain, akár Kárpáti Zoltán kollégiumán DK-Európa fás növényeiről, akár Boros Ádám mohaismereti kurzusán, akár intézeti kirándulásokon. Mi, akik Vele éltük meg az ötvenes évek elején ezeket a gyönyörű tanulóéveket, tudtuk értékelni igazán azt a kis tanulóműhelyt, ami a Növényrendszertani-Növényföldrajzi Intézetben kialakult. A fajismeretet középpontba állító azt a befelé fordulást, ami süketé és vakká tett bennünket a külvilággal szemben, az egyetemet is elérő tisztátalan politikával szemben. Harmadéves korában szakbiológusi képzésre vették fel. Botanikus diplomát 1954-ben kapott. Ezzel azonban nem elégedett meg, és már a következő évben biológiai-kémia szakos középiskolai tanári diplomáját is megszerezte. Kész kutatóként így készült az oktatói pályára is. Nem is hiába: Soó Rezsőtől meghívást kapott tanszékére, az akkor már ELTE Növényrendszertani-Növényföldrajzi Tanszékre. Ott oktatta hosszú évtizedeken át majdani biológus tanárok nemzedékeit.

Kezdetben, mint abban az időben számosan, növénycönológiai kutatásokba fogott. Először a Duna-Tisza közti vegetáció foglalkoztatta, ott is a víztől befolyásolt társulások. Az Ócsa-Dabas melletti Turjánvidék lápvegetációjának leírásai ma is meglepően korszerűek. Megjelenik bennük a tájtörténet, az erdőtörténet ismerete iránti igény. Már igen korán érdeklí a szukcesszió: egyik legkorábbi szukcesszió-séma Tőle származik. Az akkor újonnan leírt láptársulás (*Molinietum festucetum pseudovinae*) már jelzi a lápok kiszáradásos átalakulását. Itt kötött életre szóló barátságot a lápvegetációval. Ilyen ismereteit a Hanság, a somogyi Baláta-tó (Borhidi Attilával közös) kutatása során mélyítette el. Ezek a dolgozatok máig referenciaként szolgálnak a gyakorlatnak (természetvédelemnek), a tájtörténetnek, de a vegetációdinamikának is. De vonzza a Középhegység is. Talán a legelső cönológiai feltárás a Gerecsében Tőle származik.

Egy idő után azonban nem elégitette ki, hogy csak távolról szemlélje erdők, rétek fajait. Közelebről kívánta tanulmányozni kedvenc növényeit. De az is egyre jobban érdekelte, hogyan alakult ki a történet nagyobb léptékében a minket körülvevő növényvilág.

A nagy témaváltást a hatvanas évek hozták. A növényzeti múltba pillantás fontos eszköze: a virágporelemzés (pollenanalízis, palinológia) lett fő kutatási területe. Rá jellemző nagy alapossággal fogott hozzá a munkához. Korán tudatosodott benne, hogy a paleoökológiai viszonyok rekonstrukciójához többoldalú független megközelítések szükségesek. Ezért több vonalon is komoly alapozásra volt szükség. Tudta azt is: ha nemzetközi színvonalon kíván dolgozni, úgy azt csak korszerű, ún. teljes pollendiagram segítségével érheti el, azaz a fapollenek mellett a légyszárú fajok virágporszeleinek analízisét is el kell végezni. Ezért recens fajok pollenjének (20 fűnemű család 27 nemzetségének 37 faja) begyűjtésével referencia-gyűjteményt hozott létre. Részben a fűrasminták analízisének további pontosítása, a vizsgálat sokoldalúvá tétele, ugyancsak referencia-anyag létesítése érdekében kutatta és írta le ma élő mohafajok spóráját, mivel a mohák indikatívok speciális élőhelyekre. A vizsgálatok olyan családokra terjednek ki, amelyek egész Európában elterjedtek, illetve cirkumboreálisak. A munka szintéziseként Boros Ádámmal 1975-re elkészítették az európai mohafajok első angol nyelvű spóra-atlaszát. E mű taxonómiailag, nevezéktanilag teljesen átdolgozott második kiadása, újabb két kutató (Tóth Zoltán és a svéd Siwert Nilsson) közreműködésével 1993-ban látott napvilágot. A két könyv Európa-szerte sikert aratott. A metodikai felkészülések sorába illeszkedik egy új palinológiai kutatási módszer kiművelése. Elsőként oldotta meg – svéd munkatársával – azt, hogy egyetlen pollenszem scanning elektronmikroszkóppal, transzmissziós mikroszkóppal és fénymikroszkóppal tanulmányozható legyen. Egyáltalán, fejlődésében sokat lendített svédországi tanulmányútja, kooperációi svéd kutatókkal. Másik módszertani újítás matematikai statisztikai módszerek kidolgozása – további munkatársával – a morfológiailag hasonló és ezért nehezen identifikálható virágporszemű taxonok elkülönítésére. Hogy eredményei minél jobban megálljanak, az adatoknak térbeli, időbeni koordinátái minél pontosabbak legyenek, újabb és újabb kooperációkat alakított ki: ökológusok, taxonómusok, matematikai statisztikusok mellett meteorológusokkal, geológusokkal, sztratigráfusokkal, de őslénytanosokkal, történészekkel is.

Sorra jelennek meg a magyar Alföld vegetációtörténetét tárgyaló rész-tanulmányai, majd összegzései. Az időt, amelyre vizsgálatok kiterjedtek, jelentősen kitágította, a glaciálisokra, interstadiálisokra. Magdának köszönhetjük, hogy az Alföld utolsó jégkori és jégkor utáni vegetáció-történetét jobban ismerjük, mint Ő előtte. Kutatásai során fontos klímaindikátorok jelenlétét bizonyította a hazai negyedkorban (pl. *Koenigia*). Először mutatta ki hazánkban a Brörup interstadiális palinológiai bizonyítékokkal. Az alföldi későglaciális rétegek vizsgálata során első ízben mutatta ki olyan nemzetségek virágpórának jelenlétét, mint az *Ephedra*, *Armeria*, *Helianthemum*, *Sanguisorba*, *Selaginella*, *Pleurospermum*. Az Alföld posztglaciális vegetációfejlődésében is több novum-ot köszönhetünk Neki. Lényeges például a *Vitis* és *Ilex* kimutatása az atlantikus fázisban. A negyedkori rétegekben az Alföldön elsőként határozta meg vízínövények virágporszemét és felhívta a figyelmet fontosságukra. Elvégezte két világhírű hazai ősemberi lelőhely: Tata és Vértesszöllös palinológiai feldolgozását is, mindkettő eredményei társszerzős könyv formájában jelentek meg. Műveit olvasva gyorsan kitűnik az a nagyfokú tájékozottság, amely az egyes letűnt korszakok vegetációjának rekonstruálásában Őt segíti. Leírásaiban, a felvázolt plasztikus képekben az a tudás gyümöleszlik, azok a társulástani, termőhelyi ismeretek hasznosulnak, amelyeket terepbotanikus korában, még a hatvanas évek elején szerzett meg.

Eredményei okán hamar ráirányult a nemzetközi figyelem. Már az 1960-as, 70-es években tagja lett az INQUA negyedkori rétegtani bizottságának, a Holocén és az Euro-szibériai albizottságoknak. Ezek mellett az European Science Foundation egyik tudományos programjának (European paleoclimate and man since the last interglacial) magyarországi contributor-a. Kétségtelenül Ő volt a paleopalínológia egyedüli, hiteles magyar képviselője a külföld felé, nem is olyan rövid időperiódusban. Idehaza 1996-ig tagja az INQUA Magyar Nemzeti Bizottságnak, az MTA Paleontológiai Bizottságának, a későbbiekben pedig Botanikai Bizottságának. Nagy örömmel és elégtétellel szemléltük, hogy a kilencvenes évekre egyre szorosabb és meghittebb kapcsolata alakult ki a palínológiai nagy hazai doyenjével, Zólyomi Bálinttal. Ez a kapcsolat közös dolgozat írásában, sőt terepi munkában, a keleméri Mohosok rétegeinek ismételt, de sajnos, nem befejezett elemzésében is megnyilvánul. Sajnálatos, hogy együttműködésük csak pár évig tarthatott.

A pollen- (spóra)-morfológia nemcsak vegetációtörténei rekonstrukciókban volt segítségére. A mohaspórák már érintett vizsgálata taxonómiai konklúziókhoz is vezetett. Így összehasonlító morfológiai elemzése mutatták ki a *Funaria hungarica* faji önállóságát, vagy az *Encalypta* nemzetség rendszertani tagolódását. Részt vett a kubai flóra rendszertani kutatásában is. Egyértelművé tette a pollenmorfológia szignifikáns szerepét a virágos taxonómiában is, mint azt két új nemzetség és egy új faj Borhidi Attilával közös leírása bizonyította.

Megújuló-képessége, kezdeményező készsége fentiekkel koránt sem merült ki. A múlt század utolsó harmadában népbetegséggé kezdett válni a levegő biológiai szennyezettségére visszavezethető allergia. Ezt főként környezetünkben lévő, emberre ártalmas virág-porszemek és gombák spórái okozzák. Az 1980-as évek végétől indultak meg a világban a rendszeres aeropalínológiai kutatások, a levegő virágporának és spóráinak minőségi és mennyiségi vizsgálata. A nyolcvanas évek óta Magda egyre több ösztönzést és személyes megkeresést kapott, hogy bekapcsolódjék ilyen munkákba. Nagy érdeme van (a szege-di Tudományegyetem Növénytani Tanszékén dolgozó Juhász Miklóssal egyetemben) a hazai aeropalínológiai kutatások megszervezésében, a rendszeres adatgyűjtés megkezdésében. 1989 óta vezetésével kezdték meg és folyamatosan végezték a napi mintavételt, a lebegő spórák és pollenek monitorozását és analízisét. Kimutatták, hogy hazánkban a legfontosabb allergiát okozó virágporszemek kibocsájtója a Poaceae család, továbbá az *Artemisia* és az *Ambrosia* nemzetség, a négy legfontosabb allergén gombaspóra pedig a *Cladosporium*, *Alternaria*, *Leptosphaeria* és *Epicoccum* nemzetségekhez kötődik. Az időbeni megjelenés tekintetében három pollenszezont: egy tavaszt, egy elhúzódo nyárit, végül egy késő nyári – kora őszi szezont különítettek el. 1989-ben elkészítették az első magyarországi teljes évi pollen- és gombaspóra naptárt, 1993 végén pedig az első ötéves pollennaptárt. Az adatokat hosszú éveken keresztül folyamatosan továbbították abba a nemzetközi adatbankba, amely a levegő pollentartalmának változását Európa-szerte regisztrálja. Eredményeiről mind külföldi, mind a hazai tudományos fórumokon, több ízben is beszámoltak. Ugyanilyen fontos, hogy működésüknek köszönhetően az egészségügy fontos információkhoz jutott az allergiás megbetegedések prevencióját illetően. Ez természetesen nem valósulhatott volna meg azon kapcsolatok nélkül, amelyeket a hazai orvoskutatókkal (allergológusok, klinikai immunológusok, pulmonológusok, gyermekorvosok stb.) alakított ki. Magdának nagy érdeme van abban, hogy sok pollenérzékeny

beteg élete könnyebbé vált. És abban, hogy a monitorozó rendszer ma működik, és hogy hazánk bekapcsolódhatott az európai aeropalinológiai hálózatba. Munkásságának elismerését számos elnyert tisztsége jelzi, pl. a The International Association for Aerobiology tanácsának tagsága. Nem sikkadhat el az a tény sem, hogy ezeknek a kutatásoknak a paleopalinológia számára is nagy a hozadéka, hiszen velük olyan képet kaphat a mindenkori recens pollencsapadékról, amit a negyedkori kutatás eddig nélkülözött.

Az ELTE Növényrendszertani-Ökológiai Tanszékét, 38 évi tanítás után hagyta el, azzal az elhatározással, hogy más téren is kipróbálja erejét. Nagy tapasztalatában bízva 1992-ben – meglepetésünkre – megpályázta a Természettudományi Múzeum Növénytárának igazgatói tisztségét. Az ott töltött 7 esztendőben határozott és kezdeményező vezetőnek bizonyult. Személyes elismertségének is köszönhető, hogy több nyertes pályázatot tudhatott Magának, hogy több értékes műszer beszerzésével gyarapította a Növénytárat. Nem is egy kutató ekkor az Ő inspirációjára szerezte meg a tudományos fokozatot. Az intézet nyitottabbá vált, kapcsolatai észrevehetően bővültek. Felgyorsult a szakmai vérkeringés. Bár gyűjteményben korábban nem dolgozott, de tisztelte azt a nagy „befektetést”, ami az elődök nevéhez fűződik, harcolt a nemzeti gyűjtemény fejlesztéséért, a modern tárolás megvalósításáért.

A kutatásban Magdát nagyfokú objektivitás, tárgyyszerűség jellemezte. Ugyanakkor a növényvilág végtelen változatosságában ezernyi csodára lelt. A megértés Nála szorosan összefonódott a csodálattal, az általa kiváltott kíváncsiság– úgy hisszük – Nála a megismerés hajtóereje is. Ezért vesszük természetesnek, hogy pollenanalitikus lett, hiszen leírásait olvasva mi is átérezzük, hogy a mikroszkópikus világ végtelen formagazdagsága valóságos kényszerítő erő a kutatásra. Juhász-Nagy Pálnak erről a kettősségről – megismerés és csodálat – szól egy gondolatgazdag tanulmánya. Ebben írja: *„Egyre több szakember feledkezett meg a növényről, a plánta egészéről, és figyelmét ennek csak bizonyos, pl. fiziológiai, genetikai sajátosságai bilincselik le. A kutatók zöme – furcsa módon – elhitheti magával, hogy képleteivel, az anyagcsere-utak hálózataival most már igazán a regnum vegetabile lényegét csipte nyakon. Közben, a másik oldalon pedig nő a növénykedvelők tábora. Ami aggasztó, az a mély szakadék, ami a tudományosnak kanonizáltat és a laikusnak csúfoltat egymástól mereven elválasztja. A szakadék egyik partján ott tipródnak a fentebb leírt „szakemberek”, a specialisták, akiknek egy tekintélyes része – ha egyáltalán észreveszi – nagyfokú értetlenséggel vagy legfeljebb a kuriózumoknak kijáró, vállveregető elnézéssel szemléli a népszerű botanika mai szárnypróbálgató reneszánszát. A szakadék másik partján vert táborot az összehasonlíthatatlanul népesebb sereg, a természetjárók, az amatőr kertészek, és a növényi szépségért önmagáért gyönyörködők publikuma, a scientia amabilis rajongói, amelynek tagjai fűtyülnek a bennfentesek értetlenségére”.*

Magda biztosan azok közé tartozik, akik a legtöbbet tették az említett szakadék áthidalására. Sőt, minden életszakaszában tudott időt keríteni arra is, hogy tudásának, élményeinek hangot adjon, hogy azt az örömet, amit a növényvilág az ember számára nyújtani tud, gyorsan gyarapodó botanikai ismeretei segítségével érdekesen, élvezetesen továbbadja. Leírásaiban életre kelnek a „növényi csodák”, azok is, amelyekkel utazásai során találkozott. Sokkal, hiszen férjével, Járai Miklós mikrobiológussal rendszeresen járta Európa országait vagy éppen távoli tájakat: Mexikó, Kuba, Peru, Brazília, Kína, India, Japán, Malajzia, Indonézia, Dél-Afrika földjét.

A kép az élősködő *Rafflesia arnoldi*-t ábrázolja, amint azt Komlódi Magda csodálja, Észak-Borneo-ban

De érzéssel ír a pusztuló természetről is, és az ember mentő próbálkozásairól. Ha pedig érdekesnek látszik, szívesen számol be kutatási módszerekről is. És az utóbbi évtizedekben, számos műben adja közre – nemegyszer munkatársakkal, orvosokkal közösen – mindazt, amit a pollenallergiáról, spóra-allergiáról egészségeseeknek, betegeknek, szakorvosoknak tudni kell. Személyében a legtermészetesebben egyesül a tudós kutató és a népszerűsítő. Számos tudományos igénnyel megírt, de közérthető könyve jelent meg, gyakori történelmi, kultúrtörténeti, művészettörténeti utalásokkal. Nemegyszer él a művészet eszközeivel: a magyar vagy a világirodalomból merített idézetekkel, versrészletekkel. Különösen nagy siker volt *Pollenháború* című könyve, amely két kiadást is megért. Ebben jól megmutatkozik különös tehetsége arra, hogy költői módon írja le a jelenségeket, például a finom kénporként örvénylő-kavargó polleneseit, ami mindent bevon: a vízfelületet, köveket, a lombot. A *Pollenháború* bemutatja a virágbeperzés roppant változatosságát. Ez a könyv komoly naturalista hozzájárulás azokhoz az ismeretekhez, amelyekből az utolsó évtizedekben egy tudományág alakult ki: a pollinációs ökológia. „Köznevelői” képességei tömören nyivánulnak meg a *Pannon Enciklopédia* sorozatban megjelent „*Magyarország Növényvilága*” könyvben. Emlékszem: még egyetemi éveiben nagy benyomást gyakorolt Rá egy könyv: az akkori nagyok: Boros Ádám, Jávorka Sándor, Lengyel Géza, Moesz Gusztáv és a többiek által létrehozott *Viruló Természet* c. tudományos-népszerű munka. Bizonyára e régi mű olvasásának élménye művelhetett Magdában is, amikor – nagy munkatársi gárdával – létrehozta: a *Viruló Természet* korszerű és pompás változatát. Magda nagy tudással, körültekintéssel és érzékenységgel találta meg szerzőtársait ehhez a szinte határtalan témához. Elemi szerepe van abban, hogy a *Magyarország Növényvilágában* a növényvilág az emberré válás, az őstörténet, a történelem folyamán szerves egységben jelenik meg. Bár korábban már történt több kísérlet is arra, hogy a hazai növényvilágot a művelt értelmiség számára közel hozzák, de a *Pannon Enciklopédia* messze felülmúl minden hasonló próbálkozást.

Tudományos eredményeit, sikereit jól ismertük. Mégis, amikor a termést egybegyűjtve láttuk, észleltük csak igazán: mennyire impozáns az életmű. Ha a főbb állomásokat nézzük: 1954 (diploma), 1958 (egyetemi doktorátus), 1967 (kandidátus), 1996 (akadémiai doktori fokozat). Birtokosa az egyetemi magántanári címnek is. Mindazonáltal feltűnő az a nagy idő, ami a kandidátusitól a tudományok doktora címig eltelt. Kiáltó méltánytalanságnak éreztük ezt, hiszen pályatársai, barátai már rég nagydoktornak tartottuk. A doktori védésen el is hangzott: a munka legalább két értekezésre való anyagot hordoz.

Igaztalan lenne, ha nem beszélnénk emberi vonásairól, nem idéznénk fel jellemét. Őszinte és egyenes ember volt, nemegyszer viselve ennek hátrányát. Nem tudott – nem is akart – „helyezkedni”, olcsó előnyökhöz jutni. Közvetlensége, kellemes lénye, vonzó egyénisége segítette jó emberi kapcsolatainak, nagyszámú kooperációjának kialakításában. Ugyanakkor szigorú is volt. Szigorú a teljesítmények megítélésében, de elsősorban saját magával szemben. Minden nap feszes időbeosztással élt. Így jutott ideje családra, tudományra, oktatásra és mellettük még társasági életre, utazásokra, művészetek élvezésére is.

Nemcsak a természet-csodálat, de a szeretet is végigkísérte Őt egész életén. Mert szeretetre méltó volt Ő maga is. Erről a szeretetről szóltak barátai, az előadók, a 70 éves Komlódi Magdát ünneplő ülésen, a Magyar Tudományos Akadémián, 2001-ben. Ilyen címeken köszöntötték: Pollenszeretet, emberszeretet. Vagy: Scientia amabilis, persona amabilis.

Járainé Komlódi Magda elhalálózásával – 2012. október 4.-én – nemcsak egy nagyszerű kutatót, de az egyik legjobb biológus tudományos ismeretterjesztőt veszítettük el.

JÁRAI-KOMLÓDI MAGDA publikációi

- KOMLÓDI M. 1956: Növények együttese I. Az élősködés. *Élet és Tudomány* 11: 440–443.
- KOMLÓDI M. 1956: Növények együttese II. Gombagyökér, zuzmó. *Élet és Tudomány* 11: 664–667.
- KOMLÓDI M. 1956: Növények együttese III. A fán lakó növények és növénytársulások. *Élet és Tudomány* 11: 931–933.
- KOMLÓDI M. 1956: A növények válaszolnak. *Élet és Tudomány* 11: 1110–1113.
- KOMLÓDI M. 1957: Évszázadok pillanatfelvételben. *Élet és Tudomány* 12: 172–174.
- KOMLÓDI M. 1957: Florisztikai adatok az ócsa-dabasi turjánvidékről. *Botanikai Közlemények* 47: 81–85.
- JÁRAI-KOMLÓDI M. 1958: Die Pflanzengesellschaften in dem Turjängebiet von Ócsa-Dabas (Donau-Theiss Zwischenstromgebiet). *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 4: 63–92.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1958: A Turjánvidék. *Élővilág* 3: 7–13.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1958: Képek lápvidékeinkről. *Természettudományi Közlöny* 89: 55–561
- KOMLÓDI M. 1958: Otthonunk téli virágdíszei. *Élet és Tudomány* 13: 1432–1434.
- KOMLÓDI M. 1958: *Adatok a Gerecse növényföldrajzához*. Kézirat. ELTE, Budapest, 35 pp.
- BORHIDI A., J. KOMLÓDI, M. 1959: Die Vegetation des Naturschutzgebietes des Baláta Sees. *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 5: 259–320.
- BORHIDI A., J. KOMLÓDI M. 1959: A csapadék- és vízszint-ingadozás összefüggése a Baláta-tó természetvédelmi területén. *Időjárás* 63: 225–229.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1959: Két hét a Balti-tenger partján. *Élővilág* 4: 3–10.
- JÁRAI-KOMLÓDI M. 1959: Sukzessionsstudien an Eschen-Erlenbruchwälder des Donau-Theiss Zwischenstromgebiets. *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis, Sectio Biologica* 2: 113–122.
- BORHIDI A., J. KOMLÓDI M. 1960: A Baláta-tó növényvilága. *Természettudományi Közlöny* 91: 501–503.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1960: Beiträge zur Kenntnis der Vegetation des Mooregebiets Hanság. *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis, Sectio Biologica* 3: 229–234.

- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1961: *Amiről a lápok mesélnek*. Búvár Könyvek, Móra Könyvkiadó, Budapest, 164 pp.
- FEKETE, G., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1962: Die Schuttabhängwälder der Gerecse- und Bakony-Gebirge. *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis, Sectio Biologica* 5: 115–129.
- JÁRAI MIKLÓSNÉ KOMLÓDI M. 1962: A vadkender és társulásviszonyai. In: *Akender, Cannabis sativa L., Magyarország kultúrflórája VII./14.* (szerk.: MÁNDY Gy., BÓCSA I.). Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 7–9.
- HORÁNSZKY A., JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1964: *Növényrendszertani gyakorlatok*. Egyetemi jegyzet. Tankönyvkiadó, Budapest, 79 pp.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1964: Trópusi vegetációtanulmányok Kubában. *Botanikai Közlemények* 51: 143–168.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1964: A tengerpart és mocsárvilág növényzete Kubában. *Élővilág* 9: 3–13.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1964: Die palynologischen Untersuchungen. In: *Tata, eine mittelpaläolithische Travertin-Siedlung in Ungarn* (Red.: VÉRTES, L.). *Archaeologia Hungarica, Series Nova* 43: 67–77.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., SKOFLEK, I., STIEBER, J. 1964: Die stratigraphische Wertung der botanischen Beobachtungen. In: *Tata, eine mittelpaläolithische Travertin-Siedlung in Ungarn* (Red.: VÉRTES, L.). *Archaeologia Hungarica, Series Nova* 43: 83–86.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1966: Palinológiai vizsgálatok a Magyar Alföldön a Würm glaciális és a holocén klíma- és vegetációtörténetére vonatkozóan. Kandidátusi értekezés. Kézirat, Budapest, 280 pp.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1966: Palinológiai vizsgálatok a Magyar Alföldön a Würm glaciális és a holocén klíma- és vegetációtörténetére vonatkozóan. Kandidátusi értekezés tézisei. Kézirat, Budapest, 13 pp.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1966: Adatok az Alföld negyedkori klíma- és vegetációtörténetéhez. I. A vegetáció változása a Würm glaciális és a holocén folyamán, palinológiai vizsgálatok alapján. *Botanikai Közlemények* 53: 191–201.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1966: Études palynologiques des couches de la dernière époque glaciaire (Brurup, pléniglaciaire) de la grande Plaine Hongroise. *Pollen et Spores* B: 479–496.
- SOÓ, R., HORÁNSZKY, A., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1966: Über einige Formenkreise der ungarischen und karpatischen Flora V. *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis, Sectio Biologica* 8: 309–313.
- HORÁNSZKY A., JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1967: *Növényrendszertani gyakorlatok*. Egyetemi jegyzet. Tankönyvkiadó, Budapest, 253 pp.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1968: The late glacial and holocene flora of the Hungarian Great Plain. *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis, Sectio Biologica* 9–10: 199–225.
- J. KOMLÓDI M. 1969: A természetes növénytakaró kialakulásának rövid története. Dabas. In: *Növényrendszertani terepgyakorlatok* (szerk.: SIMON T.). Egyetemi jegyzet, Budapest, pp. 15–19, pp. 39–44.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1969: Adatok az Alföld negyedkori klíma- és vegetációtörténetéhez II. *Botanikai Közlemények* 56: 43–55.
- FISCHER J., JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1970: Fossilis keverék pollenek azonosításának matematikai módszerei a Picea omorika és Picea abies esetében. *Botanikai Közlemények* 57: 59–68.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1970: Studies on the vegetation history of Picea omorika Panc. on the Great Hungarian Plain. *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis, Sectio Biologica* 12: 143–156.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1970: Beiträge zum Spätglazial in Ungarn. In: *Probleme der Weichsel-Spätglazialen Vegetationsentwicklung in Mittel- und Nordeuropa* (Red.: KLIWE, H.). Frankfurt/Oder, pp. 124–138.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1971: A pleisztocén kronológiájának és a pliocén-pleisztocén határnak néhány problémája. *Botanikai Közlemények* 58: 131–143.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1971: Modern módszerek és új eredmények a pleisztocén kutatásában. *Természet Világa* 102: 535–539, 543.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., SIMON, T. 1971: Palynological studies on swamps of the Zemplén Mountains. *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis, Sectio Biologica* 13: 103–113.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1972: Role and importance of Pleistocene and Holocene palynology. Abstracts, *Refresher Colloquium 1971 in the fields of stratigraphy and micropaleontology*. Jahrbuch der Geologischen Bundesanstalt, Sonderband 19: 38.
- JÁRAI MIKLÓSNÉ 1972: A Velencei-tó iszaprétegeinek pollenstatistikai vizsgálata. In: *Tájékoztató az állóvizek hidrológiai feltárásáról 1970* (szerk.: BARANYI). VITUKI, Budapest, pp. 64–67.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1973: Eurázsia felső-pleisztocén vegetációja a Würm glaciális hidegmaximuma és a Riss-Würm interglaciális klímáoptimuma idején. *MTA X. Osztályának Közleményei* 6: 173–181.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1973: Pollenstatistical examinations of the travertine layers of the paleolithic site at Vértes-szöllős. *Földrajzi Közlemények* 2: 120–132.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., JÁRAI M. 1973: Természeti képek Japánból. *Természet Világa* 104: 485–489.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1974: Címszavak. In: *A modern biológia címszavakban* (szerk.: SZENDE K.). Budapest.
- DOBOSI, Z., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1974: Investigations on the Upper Pleistocene Albedo of Eurasia. *Acta Geologica Hungarica* 18: 91–98.

- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1974: Comparative spore morphological examinations in *Funaria* and *Physcomitrium* species. *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 20: 71–81.
- BOROS, Á., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1975: *An atlas of recent European moss spores*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 465 pp.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1975: Vegetációtörténeti címszavak. In: *Biológiai Lexikon I–IV*. (STRAUB F. B.). Akadémiai Kiadó, Budapest.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1975: Botanikus szemmel a sarkkörön túl. *Természet Világa* 106: 296–299.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1975: Botanikai tanulmányúton Svédországban I. 200 kilométerrel az északi sarkkör fölött. *Botanikai Közlemények* 62: 39–44(–48).
- JÁRAI MIKLÓSNÉ 1975: Természetvédelem Svédországban. *Búvár* 30: 203–208.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., ORBÁN, S. 1975: Spore morphological studies on recent European Encalypta species. *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 21: 305–345.
- ROWLEY, J. R., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1976: Observation of the pollen grain by SEM, TEM, and light microscopy. *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 22: 449–461.
- JÁRAI-KOMLÓDI M. 1977: Úton Mexikó természeti tájain. *Búvár* 32: 74–78.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1977: Recensiones. *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 23: 440–442.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1977: Botanikai tanulmányúton Svédországban II. Öland szigete. *Botanikai Közlemények* 64: 221–226.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1978: Egy pusztulásra ítélt arborétum megmentéséért. *Búvár* 33: 520–521.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., BÍRÓ K. 1978: *Kultúrnövények. 2. A mérsékelt égöv termesztett növényei*. Búvár zsebkönyvek. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 63 pp.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1979: Recensiones. *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 25: 427–428.
- BORHIDI, A., JÁRAI-KOMLÓDI, M., MONCADA, M. 1980: *Acunaeanthus*, a new genus of Rubiaceae. *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 26: 277–287.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1980: Módszertani tanulmány *Linum* virágporszemeken fény-(LM) és elektronmikroszkóppal (TEM, SEM) történő összehasonlító vizsgálatokhoz. *Botanikai Közlemények* 67: 37–47.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1980: Botanikai tanulmányok Mexikóban I. *Botanikai Közlemények* 67: 219–225.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., LEXÁNÉ REGÉCZY M. 1980: *Fűszernövények*. Búvár zsebkönyvek, Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 64 pp.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1981: Botanikai tanulmányok Mexikóban II. *Botanikai Közlemények* 68: 19–28.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1981: Botanikai tanulmányok Mexikóban III. *Botanikai Közlemények* 68: 51–58.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1981: Variációk a megporzásra. *Természet Világa* 112: 269–270.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1982: A növényvilág fejlődéstörténete. In: *Evolúció II. Az élővilág evolúciója* (szerk.: VIDA G.). Natura, Budapest, pp. 37–110.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1982: A palinológia helyzete a régészeti kutatásban. *Régészeti Továbbképző Füzetek 1.*, Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, pp. 31–38.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1982: Történeti növényföldrajz. In: *Bevezetés a magyar őstörténet kutatásának forrásaiba IV. Történeti természettudományok és térképi források* (szerk.: TARDY J.). Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 129–189.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., KORDOS L., TARDY J. 1982: Kronológia. In: *Bevezetés a magyar őstörténet kutatásának forrásaiba IV. Történeti természettudományok és térképi források* (szerk.: TARDY J.). Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 9–22.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., KORDOS L., TARDY J. 1982: Kormeghatározási módszerek. In: *Bevezetés a magyar őstörténet kutatásának forrásaiba IV. Történeti természettudományok és térképi források* (szerk.: TARDY J.). Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 23–43.
- BORHIDI, A., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1983: Studies in *Rondeletia* (Rubiaceae) IV. A new genus: *Jávorkaea*. *Acta Botanica Hungarica* 29: 13–27.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1983: Book Reviews. *Acta Botanica Hungarica* 29: 394–396.
- JÁRAI-KOMLÓDI M., VIDA G. 1983: A bioszféra evolúciója. In: *Evolúció III. Evolúció és az emberiség* (szerk.: VIDA G.). Natura, Budapest, pp. 11–83.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1984: *Kukoricaisten gyermekei*. Világjárók 158, Gondolat, Budapest, 343 pp.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1985: Pollenanalitikai vizsgálatok a Kolon-tónál. In: *Tudományos kutatások a Kiskunsági Nemzeti Parkban (1975–1984)* (szerk.: TÓTH K.). Hungexpo, Budapest, pp. 152–155.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1986: Virágporszemtan (palinológia). In: *Növényrendszertan az ökonóbotanika alapjaival I.* (szerk.: TERPÓ A.). Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, pp. 23–32.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1987: Postglacial climate and vegetation history in Hungary. In: *Holocene environment in Hungary* (Eds.: PÉCSI, M., KORDOS, L.). Geogr. Res. Inst., Hung. Acad. Sci., Budapest, pp. 37–47.

- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1987: *Legendás növények*. Gondolat zsebkönyvek. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 128 pp.
- JÁRAI-KOMLÓDI M. 1988: A trópusi őserdők jelene és jövője. *Természet Világa* 119: 223–224.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1988: *Pollenháború. Képeskönyv a világhódító virágporról*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 132 pp.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., GONDÁR I.-NÉ 1988: Virágporszem-allergia. Mi okozza a szénanáthát? *Természet Világa* 119: 251–254.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., GONDÁR I.-NÉ 1988: Virágporszem-allergia II. *Természet Világa* 119: 412–415.
- KORDOS L., JÁRAI-KOMLÓDI M. 1988: Az elmúlt tízezer év klímaváltozásai Közép-Európában. *Időjárás* 92: 96–100.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1989: Gyógynövények, növényi orvosságok és alkalmazásuk a mexikói népi orvoslásban. In: *Sípplal, dobbal... Hagyományos orvoslás az Európán kívüli népek körében* (szerk.: BABULKA P., BORSÁNYI L., GRYNÆUS T.). Mezőgazdasági Könyvkiadó, Budapest, pp. 131–143.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1989: *Gondolatok és tervek a levegő pollenszennyeződésének kutatásáról*. Előadás- és poszterkivonatok. A Magyar Allergológiai és Klinikai Immunológiai Társaság (MAKIT) XVII. Vándorgyűlése, Eger, pp. 20–21.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., BÍRÓ K. 1989: *Kultúrnövények 3. Idegen tájak természetett növényei*. Búvár zsebkönyvek, Móra Könyvkiadó, Budapest, 63 pp.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., MEZEI GY. 1989: Hobbállat. Pollenallergia? *Természet Világa* 120: 410–411.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI, M., MEZEI, GY. 1989: Allergen pollen in the food of pet animals. *Abstracta Botanica* 13: 67–86.
- MEZEI GY., JÁRAINÉ KOMLÓDI M., CSERHÁTI E., KELEMEN J. 1989: *A hobbállat tartás indirekt allergén forrásai*. Előadás- és poszterkivonatok. A Magyar Allergológiai és Klinikai Immunológiai Társaság (MAKIT) XVII. Vándorgyűlése, Eger, p. 25.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: *Növényi csodák*. Gondolat zsebkönyvek, Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 128 pp.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágporszemek. *Élet és Tudomány* 45: 428–429.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. Az éger. *Élet és Tudomány* 45: 467.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A mogyorófélék. *Élet és Tudomány* 45: 531.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A ciprusfélék. *Élet és Tudomány* 45: 595.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A nyárfa. *Élet és Tudomány* 45: 659.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A kórisfa. *Élet és Tudomány* 45: 723.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A fűz. *Élet és Tudomány* 45: 787.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A nyír. *Élet és Tudomány* 45: 851.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A bükkfélék. *Élet és Tudomány* 45: 915.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A juharfélék. *Élet és Tudomány* 45: 979.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A szil- és platánfélék. *Élet és Tudomány* 45: 1043.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A fűvek. *Élet és Tudomány* 45: 1107.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A pillangósvirágúak. *Élet és Tudomány* 45: 1171.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A nyári gyomok. *Élet és Tudomány* 45: 1235.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. Nyári-őszi gyomok. *Élet és Tudomány* 45: 1299.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. Az üröm és más fészkesek. *Élet és Tudomány* 45: 1363.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Allergén virágpórok. A hírhedt „vadkender”. *Élet és Tudomány* 45: 1422.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1990: Növények küldöttei. *Süni* (Természetudomány fiataloknak) 6: 6–7.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1990: Pollen-statistical analyses from the Vértesszőlős travertine. In: *Vértesszőlős: site, man and culture* (Eds.: KRETZOI, M., DOBOSI, T. V.). Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 125–135.
- MEZEI GY., JÁRAI-KOMLÓDI M., CSERHÁTI E. 1990: Allergén virágporszemek lakásban tartott állatelesekben. *Medicina Thoracalis (Pneumologia Hungarica)* 43: 199–210.
- MEZEI, GY., JÁRAI-KOMLÓDI, M., CSERHÁTI, E. 1990: Peet food as an unusual source of indoor pollen allergy. (Abstract). *Clinical & Experimental Allergy* 20(Suppl. 1.): 69.
- HORÁNSZKY A., JÁRAI-KOMLÓDI M. 1991: *Növényrendszertani Praktikum*. Tankönyvkiadó, Budapest, 549 pp.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1991: Magyarország pleisztocénvégi vegetációtörténete az utolsó interglaciális óta. *Öslénytani viták* 36–37: 201–215.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1991: First results of a study on airborne sporomorphs in Budapest, Hungary. *Grana* 30: 464–466.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1991: Late Pleistocene vegetation history in Hungary since the Last Interglacial. In: *Quaternary environment in Hungary* (Eds.: PÉCSI, M., SCHWEITZER, F.). Studies in geography in Hungary 26, Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 35–46.

- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1991: Airborne grass pollen data in Budapest 1991. In: Airborne grass pollen distribution in Europe 1991 (Eds.: JÁGER, S., MANDRIOLI, P.). *Aerobiologia*, Special Issue 7: 7–29.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., BARABÁS É. 1991: Allergén gombaspórák és konídiumok magevő kisállatok eleségében. *Abstracta Botanica* 15: 99–103.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., JUHÁSZ M. 1991: A parlagfű (*Ambrosia elatior* L.) Magyarországon (előadáskivonat). MAKIT XIX. Vándorgyűlés, Győr, p. 13.
- JUHÁSZ M., JÁRAI-KOMLÓDI M. 1991: Pollinózist okozó nyárvégi gyomok (előadáskivonat). MAKIT XIX: Vándorgyűlés, Győr, p. 14.
- MEZEI GY., JÁRAINÉ KOMLÓDI M., BODOR G., CSERHÁTI E. 1991: A levegő pollentartalmának és az allergiás rhinitises betegek tüneteinek összefüggése parlagfű szezonban. *Medicina Thoracalis* 44: 471–476.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1992: A növényvilág matuzsálema: a szálkásfenyő. *Természet Világa* 123: 321–322.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1992: Book Reviews. *Acta Botanica Hungarica* 37: 422.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., JUHÁSZ, M. 1992: The aeroallergenic significance of autumn weeds, particularly of ragweed, in Hungary. Program and Abstracts, 8th Intern. Palyn. Congr., Aix-en-Provence, p. 72.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., TÓTH, S., BARABÁS, É. 1992: Studies on rare airborne fungal spores and conidia in Hungary. Program and Abstracts, 8th Intern. Palyn. Congr., Aix-en-Provence, p. 72.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., TÓTH, S., BARABÁS, É. 1992: Comparisons with atmospheric concentration data of allergenic microfungi according to three-years daily measurements in Hungary 1988–1991. Abstracts of the 8th Intern. Congress of Immunology, Springer Kiadó, Budapest, p. 462.
- MEZEI, GY., JÁRAI-KOMLÓDI, M., BODOR, G., CSERHÁTI, E. 1992: The two main pollen seasons in Hungary (Abstract). *Allergy* 47 (Suppl.): 313.
- MEZEI, GY., JÁRAI-KOMLÓDI, M., PAPP, E., CSERHÁTI, E. 1992: Late summer pollen and allergen spectrum in children with allergic rhinitis and asthma in Budapest (Abstract). *Pädiatrie und Pädiologie* 17: 75.
- BOROS, Á., JÁRAI-KOMLÓDI, M., TÓTH, Z., NILSSON, S. 1993: *An atlas of recent European bryophyte spores*. Scientia Publishing, Budapest, 321 pp.
- JÁRAI-KOMLÓDI M. 1993: A növénytakaró változatossága. Pusztá-e a pusztá? Ritkaságaink megóvása, természetvédelem. Virágtalan növényeink. Magvas, virágos növények. Erdőségeink. Vizeink növényzete. Virágos rétek, fátlan gyepek növényzete. A magyar flórakincs és növényzet eredete. In: *Pannon Enciklopédia. A magyarság kézikönyve* (szerk.: HALMOS F.). Pannon Könyvkiadó, Budapest, pp. 66–85.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1993: Aeropalínológiai vizsgálatok Pakson, különös tekintettel a parlagfűre és más allergiát okozó virágporozemekre és spórákra. *Botanikai Közlemények* 80: 151–161.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., JUHÁSZ, M. 1993: *Ambrosia elatior* L. in Hungary (1989–1990). *Aerobiologia* 9: 75–78.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., MEDZIHRADESKY, ZS. 1993: Aeropollen research in the air of Budapest in 1992. *Studia Botanica Hungarica* 24: 25–49.
- JÁRAI-KOMLÓDI M., MEDZIHRADESKY ZS. 1993: Aero adatbázis HUBIIF11, HUBRS/Search.
- DERVADERICS, M., LANTOS, A., ZSIRAY, M., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1994: Follow up study of allergic patients in the neighborhood of power station in Hungary (Abstract). *Tubercle and Lung Disease* 75(Suppl. 1): 128.
- JÁRAI-KOMLÓDI M. 1994: Átlagos pollen-előfordulás Budapesten (1989–1993) II.–XI. hó között. *Gyermekgyógyászat* 45: 242.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1994: Biological air pollution. Aeropalínological studies in Hungary. Abstracts, XXIst Congress of the Hungarian Biological Society, Pécs, p. 32.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1994: Az étekalergia kiváltásában szerepet játszó néhány fontos növény botanikai jellemzői. In: *Táplálkozási allergiák* (szerk.: NEKÁM K., SZEMERE P.). Springer Hungarica Kiadó Kft., Budapest, pp. 139–158.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., BUCZKÓ K. 1994: Növénypanoptikum. *Élet és Tudomány* 49: 527–529.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., MEDZIHRADESKY ZS. 1994: Budapesti Pollenallergia Kalauz. Kézirat, OTKA E 12169, Budapest, 74 pp.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., MEDZIHRADESKY, ZS. 1994: Five years aeropalínological results in Hungary. 5th International Conference on Aerobiology, Bangalore, India. Abstracts, p. 54.
- JÁRAI-KOMLÓDI M., MEDZIHRADESKY ZS. 1994: Pollenkalendáriumi adatok. *Botanikai Közlemények* 81: 107–108.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., MEZEI, GY., MEDZIHRADESKY, ZS., CSERHÁTI, E. 1994: Role of pollen allergy in children suffering from allergic rhinitis/conjunctivitis. Abstracts, EAACI 94, XV Int. Congr. of All. and Clin. Imm., Stockholm. *Allergy and Clinical Immunology, News Suppl.* 2: 465.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. és mtsai 1994: Helyzetkép és célok. In: *Magyarország környezeti jövőképe* (szerk.: MTA TKKK). MTA és Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, Budapest, pp. 32–38.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., TÓTH, S. 1994: Studies on rare airborne fungal spores and conidia in Hungary. *Acta Botanica Hungarica* 38: 283–299.

- MEZEI, GY., JÁRAI-KOMLÓDI, M., CSERHÁTI, É. 1994: Pet food as an unusual source of indoor pollen allergy. *Acta Paediatrica Hungarica* 34: 73–80.
- MEZEI, GY., JÁRAI-KOMLÓDI, M., MEDZIHRADESKY, ZS., CSERHÁTI, E. 1994: Pollen allergy in Hungary based on a five years comparative study. 5th International Conference on Aerobiology, Bangalore, India. Abstracts, p. 49.
- ZÓLYOMI, B., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1994: Data for "Evaluation of land surface cleared from forest in the Roman Iron Age and the time of migrating Germanic tribes based on regional pollen diagrams". In: *European Paleoclimate and Man* (Ed.: FRENZEL, B.). Gustav Fischer Verlag, Stuttgart-Jena-New York, p. 113, pp. 128–133.
- FEHÉR Z., JÁRAINÉ KOMLÓDI M., GALLOWICH E. 1995: Aeropalinológiai monitorozás az Abaliget barlangban. MAKIT XXIII. Kongresszus, Abstract. Budapest. *Medicina Thoracalis*, Suppl., p. 43.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1995: Mit kell tudnunk a pollenallergiáról és mit kell tennünk? *Új Pedagógiai Szemle* 45: 40–49.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1995: Allergizáló virágporszemek és az azokat termelő legfontosabb növények. Pollen-naptár. In: *A légúti betegségekről* (szerk.: KOVÁCS I., KÓSA L., SCHWEIGER O.). Az Asztmás Gyermekek Kórszerű Kezeléséért Alapítvány, Budapest, pp. 230–247.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1995: Újjáéledés a jégkorszak után. A puszták világa. Ember és természet. Paleobotanikai műhely. Feltámasztott tanúk. In: *Magyarország növényvilága. Pannon Enciklopédia* (főszerk.: JÁRAINÉ KOMLÓDI M.). Dunakanyar 2000 Kiadó, Budapest, pp. 42–51.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1995: Allergiát okozó növények. In: *Magyarország növényvilága. Pannon Enciklopédia* (főszerk.: JÁRAINÉ KOMLÓDI M.). Dunakanyar 2000 Kiadó, Budapest, pp. 268–289.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1995: Paleo- és recens tanulmányok és rendszeres aeropalinológiai vizsgálatok Magyarországon. Doktori értekezés tézisei. Kézirat, Budapest, 14 pp.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., BAJZÁTH, J., MEDZIHRADESKY, ZS., DÖMSÖDI, J., HERTELENDI, E. 1995: Reconstruction of the past plant communities based on palynological and macrofossil analysis in Transdanubia, Hungary. European Research Conferences: *The ecological setting of Europe from the past to the future. The establishment of plant and animal communities in Europe since the last glaciation*. Abstracts. La Londe des Maures, France, p. 59.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., ZÓLYOMI, B., BAJZÁTH, J., MEDZIHRADESKY, ZS. 1995: Quaternary Palaeobotanical Studies at the Natural History Museum, Hungary. INQUA XIV Congress, Berlin, pp. 1–20.
- MEDZIHRADESKY, ZS., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1995: I came from America, my name is Ambrosia – some feature of the ragweed. Proceedings, 9th EWRS Symposium, "Challenges for weed science in a changing Europa". European Weed Research Society, Budapest, pp. 57–63.
- MEZEI, GY., JÁRAI-KOMLÓDI, M., MEDZIHRADESKY, ZS., CSERHÁTI, E. 1995: Pollenallergy in Hungary based on a five-years-comparative study. Semmelweis Science Fair, Budapest. Abstracts, p. 33.
- MEZEI GY., JÁRAI-KOMLÓDI M., MEDZIHRADESKY ZS., CSERHÁTI E. 1995: Szezonális allergiás rhinitis és pollenszám (ötéves felmérés Budapesten). *Orvosi Hetilap* 136: 1721–1724.
- MEZEI GY., JÁRAINÉ KOMLÓDI M., MIRISZLAY E., MEDZIHRADESKY ZS., CSAPÓ S., CSERHÁTI E. 1995: Az allergiás náthások tüneti válasza a légköri „virágpollen szennyeződésre” (5 éves epidemiológiai vizsgálat). In: *Környezeti ártalmak és a légzőrendszer* (szerk.: SCHWEIGER O., SZABÓ T.). V. kötet, pp. 109–110.
- FEHÉR, Z., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1996: Relationship between the airborne ragweed pollen concentration and the macrosynoptic weather types in Budapest, Hungary. *Annals of Agricultural and Environmental Medicine* 3: 121–126.
- FEHÉR, Z., JÁRAI-KOMLÓDI, M., GALLOVICH, E. 1996: Aeropalinológiai monitoring in the Abaliget-cave, Hungary. XVII. European Congress of Allergology and Clinical Immunology, Budapest. Abstract. *Allergy* 51(Suppl.)(31): 644.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1996: Az MTM Növénytárának kutatásai a Kiskunsági Nemzeti Park területén. In: *20 éves a Kiskunsági Nemzeti Park 1975–1995* (szerk.: TÓTH K.). Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága, Kecskemét, pp. 121–144.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1996: A dél-amerikai araukáriák. *Természet Világa* 127: 328–331.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1996: Előszó. Emlékkötet Andreánszky Gábor (1895–1967) születésének 100. évfordulójára. *Studia Naturalia* 9: 7–9.
- JUHÁSZ, M., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1996: 7-year study of airborne ragweed pollen in Hungary. XVII. European Congress of Allergology and Clinical Immunology, Budapest. Abstract. *Allergy* 51(Suppl.): 190.
- JUHÁSZ M., JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1996: A hazai fák tavaszi allergén pollentermelése. In: *Környezeti ártalmak és a légzőrendszer* (szerk.: SZABÓ T., MIRISZLAY E.). VI. kötet, pp. 78–87.
- MEDZIHRADESKY ZS., JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1996: Az ember természetformáló tevékenysége a holocén folyamán a Kárpát-medencében. *Studia Naturalia* 9: 147–154.

- MEDZIHRADESKY, ZS., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1996: Late Holocene vegetation history and the activity of man in the Tapolca Basin. *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis, Sectio Biologica* 88: 21–29.
- MEZEI, GY., JÁRAI-KOMLÓDI, M., JACOBSEN, L., LOWENSTEIN, H., MEDZIHRADESKY, ZS., CSERHÁTI, E. 1996: Ragweed allergy in Hungarian children. XVII. European Congress of Allergology and Clinical Immunology, Budapest. Abstract. *Allergy* 51(Suppl.): 144.
- BODOR, E., JÁRAI-KOMLÓDI, M., MEDVES, A., CSERNY, T. 1997: Climatic changes in the western part of Lake Balaton and the Great Hungarian Plain during the Quaternary: palynology, paleoclimate and paleoenvironment. In: *Second European Palaeontological Congress. Climates: abstracts* (Eds.: FERGUSON, D., KOLLMANN H. A.). Vienna, p. 57.
- FEHÉR, Z., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1997: An examination of the main characteristics of the pollen season in Budapest, Hungary (1991–1996). *Grana* 36169–174.
- JÁRAI-KOMLÓDI M. 1997: Búcsú Zólyomi Bálinttól. *Kanitzia* 5: 7–13.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1997: Veszélyes virágpорок. *TermészetBÚVÁR* 52: 34–35.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1997: Pollennaptár. *Recept nélkül* (Egészségvédelmi folyóirat) 2: 16–17.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M., MEDZIHRADESKY, ZS. 1997: Five years airborne pollen monitoring in Hungary (1989–1993). In: *Aerobiology* (Ed.: AGASHE, S. N.). Oxford and IBH Publishing, Calcutta, pp. 389–398. (5th International Aerobiology Conference, Bangalore, 1994.).
- JUHÁSZ, M., JÁRAI-KOMLÓDI, M., KADOCSA, E., MEZEI, GY. 1997: Grass pollen allergy in Hungary. EAACI 97, Rhodes, Hellas. Abstract. *Allergy* 52(Suppl.): 57.
- MEZEI, GY., CSERHÁTI, E., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1997: Haustierrfutter als seltene Ursache von „Indoor“ Pollenallergie. *Atmw.-Lungenkrkh.* 23(Suppl. 1.): 575–576.
- MEZEI, GY., JÁRAI-KOMLÓDI, M., MEDZIHRADESKY, ZS., CSERHÁTI, E. 1997: Pollen allergy in Hungary based on a five year comparative study. In: *Aerobiology* (Ed.: AGASHE, S. N.). Oxford and IBH Publishing, Calcutta, pp. 369–374. (5th International Aerobiology Conference, Bangalore, 1994.).
- MEZEI, GY., VERES, A., MEDZIHRADESKY, ZS., JÁRAI-KOMLÓDI, M., CSERHÁTI, E. 1997: Tree pollen allergy in children with allergic rhinoconjunctivitis. EAACI 97, Rhodes, Hellas. Abstracts. *Allergy* 52(Suppl.): 140.
- BORHIDI A., JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1998: A Jávorkaea (Rubiaceae) nemzetség rövid története. *Kitaibelia* 3: 197.
- FEHÉR, Z., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1998: A new weather factor predicting airborne pollen concentration: Péczy macro-synoptic weather types. *Aerobiologia* 14: 171–174.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1998: A legutóbbi, azaz holocén beerdősödés flóratörténetéről. *Botanikai Közlemények* 64: 3–15.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1998: Nagy elődeink (Búcsú Zólyomi Bálinttól). *TermészetBÚVÁR* 53: 123.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 1998: Ragweed in Hungary. Ten years' results. Proceedings, *Ragweed in Europe*. 6th International Congress on Aerobiology, Satellite Symposium, Perugia, Italy, pp. 33–38.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1998: A pollenallergiát okozó legfontosabb növények Magyarországon. *Allergológia és Klinikai Immunológia* 1: 143–152.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1998: Pollennaptár. *Recept nélkül* (Egészségvédelmi folyóirat) 3: 16–17.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., JUHÁSZ I. E. 1998: A levegő biológiai szennyezettsége parlagfű pollennel. In: *Környezeti ártalmak és a légzőrendszer* (szerk.: SZABÓ T., MIRISZLAI E.). 8. kötet, pp. 71–76.
- NAGYNÉ BODOR E., JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1998: A Hévízi-tó kialakulása és története palinológiai vizsgálatokkal és a környezeti ártalmak. In: *Környezeti ártalmak és a légzőrendszer* (szerk.: SZABÓ T., MIRISZLAI E.). 8. kötet, pp. 115–125.
- NAGYNÉ BODOR E., JÁRAI-KOMLÓDI M., CSERNY T. 1998: A Tapolcai-medence fejlődéstörténete a BTC-3 sz. fúrás palinológiai vizsgálata alapján. XI. Hidrobiológus Napok, Tihany. Előadáskivonatok, p. 28.
- JÁRAI-KOMLÓDI M. 1999: A magyar palinológiai kutatás atyja: Zólyomi Bálint. In: *Emlékbeszédek, 1998* (Sorozat cím: Akadémiai műhely: Emlékbeszédek az MTA elhunyt tagjai felett) (szerk.: GLATZ F.). MTA, Budapest, pp. 11–21.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 1999: *Pollenhaború*. 2. kiadás. Móra Könyvkiadó, Budapest, 132 pp.
- NAGYNÉ BODOR E., JÁRAI-KOMLÓDI M. 1999: Palinológiai vizsgálatok a Tapolcai-medencében. I. Vízi és mocsári növények a holocén és későglaciális időkben. *Hidrológiai Közöny* 79: 332–333.
- HANK ZS., MEZEI GY., JUHÁSZ M., JÁRAINÉ KOMLÓDI M., CSERHÁTI E. 2000: Az 1994–98-as évek allergén pollenspektruma Budapesten. *Allergológia és Klinikai Immunológia* 3: 38–39. (MAKIT XVIII. Kongr. Absztrakt.)
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 2000: Fekete Gábor 70 éves. Az élet és pálya főbb állomásai. In: *Vegetáció és dinamizmus* (szerk.: VIRÁGH K., KUN A.). MTA ÖBKI, Vácrátót pp. 9–12.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 2000: Some details about ragweed airborne pollen in Hungary. *Aerobiologia* 16: 291–294.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 2000: Csapody Vera. In: Mestereink. Ilyennek láttuk őket. Emlékmorzsa a közelmúlt jeles botanikusairól (szerk.: BARTHA D., CSAPODY I., SZODFRIDT I.). *Tilia* 8: 28–29.

- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 2000: A Kárpát-medence növényzetének kialakulása. In: Válogatott tanulmányok II. (szerk.: BARTHA D.). *Tilia* 9: 5–59.
- MEZEI, GY., HANK, Z., JUHÁSZ, M., JÁRAI-KOMLÓDI, M. 2000: The clinical and aeropalynological comparison of the years 1994–98 in Hungary as to children with seasonal allergic rhinoconjunctivitis. Abstracts. ACI International, Suppl. 2: 184.
- MEZEI GY., HANK ZS., JUHÁSZ M., JÁRAINÉ KOMLÓDI M., MEDZIHRADESKY ZS., CSERHÁTI E. 2000: Az 1989–93 és 1994–98-as évek aeropalinológiai és klinikai összehasonlítása szezonális allergiás rhinitises betegeknek Budapestben. *Allergológia és Klinikai Immunológia* 3: 41. (MAKIT XVIII. Kongr. Absztrakt.)
- NAGY-BODOR, E., JÁRAI-KOMLÓDI, M., MEDVE, A. 2000: Late glacial and Post-Glacial pollen records and inferred climatic changes from Lake Balaton and the Great Hungarian Plain. In: *Climates: Past and Present* (Ed.: HART M. B.). Geological Society, London, Special Publications 181: 121–133.
- JÁRAI-KOMLÓDI M. 2002: Borhidi Attila 70 éves – baráti szemmel egy mozgalmas pályáról. In: *Magyar botanikai kutatások az ezredfordulón. Tanulmányok Borhidi Attila 70. születésnapja tiszteletére* (szerk.: SALAMON-ALBERT É.). Pécsi Tudományegyetem Növénytan Tanszék, Pécs, pp. 21–26.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 2003: A Kárpát-medence növényzetének kialakulása. In: *Magyar Tudománytár III. Növény, állat, élőhely* (szerk.: LÁNG I., BEBŐ Z., CSETE L.). MTA Társadalomkutató Központ és Kossuth Kiadó, Budapest, pp. 39–65.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 2003: A múltban gyökereznek... *Élővilág* 51: 3.
- JÁRAI-KOMLÓDI, M. 2003: *Quaternary vegetation history in Hungary*. Theory-Methods-Practice 59 (Serial Publications). Geographical Research Institute, Hungarian Academy of Sciences, Budapest, pp. 1–76.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. és mások (szerk.) 2003: *Tájak dicsérete. Vallomások a természetről* (Környezetvédelmi irodalmi olvasókönyv). Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Budapest, 236 pp.
- JUHÁSZ M., JÁRAINÉ KOMLÓDI M., MEZEI GY., JUHÁSZ I. E. 2003: A magyar aeropalinológiai kutatás 15 évének főbb eredményei. *Környezeti ártalmak és a légzőrendszer* (szerk.: SZABÓ T., BARTFAI I., SOMLAI J.). F. G. Nyomda, Zalaegerszeg, XIII. kötet, pp. 149–160.
- HANK ZS., MEZEI GY., JUHÁSZ M., JÁRAINÉ KOMLÓDI M., CSERHÁTI E. 2004: Pollenallergia Budapestet öt év megfigyelései alapján. *Allergológia és Klinikai Immunológia* 7(3): 119–123.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M., NÉKÁM K. 2004: *PollenLavina*. MAKIT, Budapest, 26 pp.
- JUHÁSZ M., JÁRAI-KOMLÓDI M., MEZEI GY., JUHÁSZ I. E. 2005: Budapest és Szeged parlagfűpollen koncentrációjának alakulása az elmúlt 16 évben. *Allergológia és Klinikai Immunológia* 8(2): 70–71.
- JUHÁSZ I. E., GALLOVICH E., JUHÁSZ M., MEZEI GY., JÁRAI-KOMLÓDI M. 2005: Három magyar város parlagfű pollenkoncentrációjának összehasonlító vizsgálata. In: *Környezeti ártalmak és a légzőrendszer* (szerk. SZABÓ T., BARTFAI I., SOMLAI J.). XV. kötet, pp. 115–122.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 2006: Vegetációknak története az utolsó jégkorszaktól. In: *Magyarország tájainak növényzete és állatvilága* (szerk.: FEKETE G., VARGA Z.). MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, pp. 23–26.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 2007: Pollennaptár. *TermészetBÚVÁR* 62(2): 19.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 2007: Nyári pollennaptár. *TermészetBÚVÁR* 62(3): 19.
- JÁRAINÉ KOMLÓDI M. 2007: Tomboló pollenszezon. *TermészetBÚVÁR* 62(4): 19.
- ZÓLYOMI B., JÁRAI-KOMLÓDI M. 2008: Fosszilis szubarktikus forrásláp Magyarországon. In: *A keleméri Mohostavak. Kutatás, kezelés, védelem* (szerk.: BOLDOGH S., FARKAS T.). Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága, Jósvafő, pp. 25–34.